

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 форинти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнице у Србији стаје лист овај дукат цегарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 8.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним пислима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

ХРИСТОС СЕ РОДИ!

Божјић! то је узвишена светковина, светковина рођења спаситеља свију људи, коју хришћани пуним срцем осећања прослављају, а које је црквом освећено и миром душа наших испуњено.

Па како дивно прославља српски народ тај дан! Како је красно дух народа српскога знао томе претари лик свој дати, да би му значајност што јача корена ухватила у грудима његовим. Какво осећање буди у српској кући поздрав: „Христос се роди!“ Па какви су леги они обичаји, што су скопчани с тим даном, и што једнако народно религиозно осећање чувају од богате куће до сиромашине колебице.

Узвишеним чувством душе и срца честита хришћанин хришћаницу божић. И ми на тај свечани дан жељимо нашим читаоцима сваку срећу и поздрављамо их од свега срца са „Христос се роди!“

Уредништво

„Земунског Гласника.“

О ПОСТАНКУ КОМУНИТЕТА.

(Паставак.)

Нашим земунским посланицима не беше тако лако у Бечу, као у Карловцима и у Осеку. Два проста човека са крајње границе царства, где се несретан рат не давно с вечним непријатељем водио, увек су морали изазвати немиле успомене о тим крајевима. То им је наравно отештавало посао. И та околност, што у оно време уплив језуитских начела беше мародаван на високе и нај-

више особе, стајаше на путу жељама њиховим. По овим начелима није се могло очекивати, да прошња једне вароши симпатично буде примљена, које су становници већином друге вере. Али са ретком издржљивошћу заузимаху се та оба човека. Главито настојиваше да могу пред царицу изаћи, јер од њене мудрости и љубави к народима с поуздањем су се надали успеху.

И нису се преварили. Она им обећа, да ће Земуну дати привилегију вароши, прогласећи је за слободни комунитет. Још је она заповедила, да се посланицима даде писмо, да се могу без страха вратити у свој завичај.

Повратак Марка Николића и Волфа у Земун, и глас кога им они донесоше, проузроковаше велику радост међ Земунцима, коју они јавно изражаваху на велики јед Иви капетану. Земунци беху увек живи људи, али онда беху још сложни, а томе и имају захвалити, што су се опростили кумпанијске јурисдикције.

Године 1753. обнародована је дотична наредба и дано право Земуну, по којем комунитет постаје. Плаћајући годишњи паушал од хиљаде дуката, добије он онакова права, каква су имале слободне краљевске вароши угарско-хрватске, с том само разликом, што је потпао под ђенерал-команду, а не под таверника.

И тако добије Земун свој магистрат са варошким судцем на врху. Чиновници су, као и по другим слободним варошима, периодично бирали. Први варошки судца био је Марко Николић, кога изабраше ради заслуга његових. То је дело, којим показаше Земунци изабраноме поштовање, као што беше оведочанство њиховога правољубља.

Не мање признање указаше они и другом посланику своме, Волфу. Он бијаше за сенатора изабран, а

када је Марку истекло време, буде он варошки судца, а Марко опет на његово место сенатор. И тако замењиваху они један другога у тим чиновима све до дубоке старости своје у осмој десетини прошлога столећа, када је комунитетска регулатива нову управну организацију донела. Не зна се, које више ваља уважити, или пијетету Земунца према негдашњим посланицима својима, или народну паритету, коју они у томе упражњаваху.

Првих година, када добиемо автономна права беше наше варошко газдовање врло скромно. Варошка старешина примао је годишње само око 100 форинти плате. Седнице су држали у његовој кући, где обично кад се сврши седница, његова газдарица намести стол за ручак. У подруму била је тавница, а соба при земљи варошка стража. Кућа Марка Николића била је на истом месту, где је његов унук са истим именом садашњу кућу подигао, у којој он сада лепо старост ужива. Али онда је к томе и доцније Мартиновићева кућа припадала. Тек после 10 год. узеше варош Батудову кућу у сокаку три голуба под кирију, и магистрат се пресели тамо. Много година прође, док је варош толико уштедила, да је могла од приватног лица ону кућу купити, које се старо магистратско здање зове.

Земун добио је већу значајност од времена последњег турског рата. У тој вароши беше главни стан Лаудонов, кад је Београд обсадио. Ту се тада и цар Јосиф бавио, који се отуда болестан у Беч вратио и више није ни оздравио. После другог уступања Београда Турцима опет се многи Београђани овамо селише, што чинише тада и многи имућни Грци из унутрашности Турске, склонивши се од турскога зулума.

(Свршиће се.)

Земун. На римску нову годину отворила се земунска штедионица, и други дан започела је своју радњу. Мило нам је, што то читаоцима нашим јавити можемо, јер уверени смо да ће се они с нама заједно радовати томе, и почетак корисне ове по нашу варош и сву околину радње са „Сретно да Бог да!“ поздравити. Управитељ њезин, г. А. Д. Јовановић, позваше у речени дан чланове великог одбора, и пошто им саопшти, да су припреме у толико свршене, да штедионица може почети радити, опомене их живим речима на дужност, коју сваки поједини својевољно на се узео. Говор г. управитеља нашао је топла одзива код слушаоца. Ми га овде саопштавамо читаоцима од речи до речи.

„Господо одборници! Сабрали смо се данас да по одлуци главне скупштине будемо сведоци при отварању наше штедионице, овога за нашу варош и сву њезину околину спашавајућег завода. Да би Бог дао да она иста топла воља, коју смо при установљењу његовом показали, нас и даље оживљава; да се та воља одржи и код наших потомака; и да се старање за штедионицу утемељи и укрепи: како би се она циљ постигла, коју имадоше пред очима установитељи. Од какве је обилате ползе такови завод, то видимо у томе, што просвећени свет такове свуда установљаваше. Да би се циљ постићи могла, зактева се од нас пожртвовање и права искрена воља; јер ако тога не буде, онда је све осујећено, и ми би се пред светом морали стидети.

Што се мене тиче, ја вас уверавам, да ћу из све снаге своје трудити се, да поверење оно, с којим ме је главна скупштина почествовала, својим пожртвовањем посведочим. — Али господо одборници! без ваше помоћи не ћу у стању бити ништа остварити. Зато вас молим, како све скупа тако и сваког појединог, да ме у свакој прилици словом и делом подпоможете, што ће бити, кад на сваки позив дужности вашој савесно и точно одговарате. Сви смо велику одговорност на се узели, и то својевољно, и тиме смо се уједно и обвезали. Обвезали смо се према публици, обвезали смо се према власти, која ће делање наше с бодрим оком да прати, и обвезали смо се најпоследње и према самим себе. Господо! да не допустимо, да нам црн образ пред светом буде.

Од вас господине Ивићу као од одветника овога завода, рачунајући на ваше до данас у средини нашој свагда осведочено поштење, очекујемо, да нас с вашим мудрим саветом у свакој прилици подпоможете.

Од вас господине књиговођитељу Звержику (г. управитељ окрене немачким језиком) очекујемо свагда најстрожију солидност, приљезност и точност у вршењу дужности ваше. То исто и од вас, господине благајниче Солару.

Само тако ћемо моћи одговорити великом нашем задатку, и избећи сваку неугодност, коју би иначе себи нашом не хатношћу нанели.“

Видело се, да је управитељев говор чинио утисак на одборнике. Господин Ивић даде најпре томе израз рекавши да, као што није око установљења наше штедионице труда жалио, тако ће том заводу и у будуће са свом силом на услузи бити пазећи интерес његов. И г. књиговођитељ изразише се у том смислу, што чинише и остали одборници рукујући се с управитељем.

— У Недељу није се могло ништа закључити на гл. скупштини читалишта, што на њој не беше довољан за закључење број чланова. За други дан Божића заказано је опет скупштина, на коју, надамо се, да ће доћи сви чланови. Толико можемо за сад јавити, да ако буду и остали чланови готови на жртве, као што се изјаснише они који су били у Недељу на састанку, онда ће читалиште и даље постојати. Покренутом питању, да ли да престаје овај завод, сви су били противни, обећавајући да ће веће жртве принети кад је од потребе за опстанак читалишта.

— Сад се прелази у Београд код Бурме на Сави, где се налазе армицарски органи. Прошле недеље још је по где који пут радио местни пароброд, но ван тарифе, тако да се није знало извесно, где се прелази. Неку сметњу морамо поменути, која се чини тиме путницима, што кордонски официр неће да уважи други званични подпис осим визе од кордонкоманде, која станује у контумацу, а није свагда на расположењу онима, којима је виза потребна. Неколико овдашњих трговаца морадоше се ових дана вратити са Бурме натраг у варош. Официр на стражи нехтеде их пустити да пређу преко у Београд, што не имадоше визу од кордонкоманде. Као што чујемо, један је трговац за ту тегобу јавио г. бригадиру, који му је

обећао, да ће се укинути. Превоз на Сави допуштен је ове године приватним лађарима, како са наше тако и са српске стране. Прошлых година прогласише превоз на Сави са наше обале за монопол паробродског друштва, но сад одусташе од тога, тако, да и наши Земунци могу имати отуда заслуге.

— Јавили смо у прошлом листу за концерат овдашње немачке певачке задруге. Ова је забава била 19. о. м. у дворани код „анђела,“ и на њу је долазио многи свет, који беше с продукцијом певача подпуно задовољан. Особито је допадао самопјев „Какви завичај, такви обичај,“ и мушки лик „Њезни Хајнрих,“ које певачи морадоше повторити. Сво друштво дочекаше у весељу нову римску годину.

— Ономад доведоше из Београда под стражом неког Б., који је био чиновник панчевачког магистрата, па као такви изневерио је више хиљада форинти јавних новаца, и побегне у Србију, где се је дуже време под српском заштитом бавио. Не имајући одкуда живети, хтеде пре недељу дана кришом да пређе на нашу страну, но опази га жандар, кад је у чамац ступио, па га одведе у затвор. На изјаву његову, да је аустријски подајник предала га је српска власт нашем консулату, који га оправи под стражом овамо у Земун. Јуче је одведен под назором полицајног чиновника у Панчево. Чудимо се, што га наша влада није као злочинца одавно рекламовала. — Нека протува, који се издаје за доктора права, од неког времена тумара по Земуну. Ми обраћамо позорност полицајне власти на то лице, које досађује људма својим безобразним просјачењем. Пре неки дан, беше око осам сахата у вече, дође ти он код неког нашег пријатеља иштећи да код њега преноћи, премда га овај пре никад видео није. Кад га овај одбије, иште протува новчану помоћ, задовољивши се са 10 новчића, које му онај да. Још већма беше узнемирена од истога једна госпођица у главном сокаку. Седећи у вече код гласовира, сама самцита у соби, кад који кроз стражна врата — она до капије била су закључана — уђе у другу собу. Госпођица мислећи да су се покућани вратили кући, изиђе пред њих са свећом, кад пред собом види страног човека просећег. Поплашена госпођица рече безобразном просјачу мало да пречека и оде у другу собу да зазвони. Слуга уђе

у собу, и кад види шта је, ухвати господина доктора права за руку не баш учтиво. „Шта ће тај момак од мене,“ запита протува кад је снажну мишицу ђурину осетио, с којом га је овај брже боље на сокак извео. Овака ноћна пројачења код нас ни су у моди, зато ваља томе на пут стати.

— У Старом Пазуву 11. о. м. преминуо је Павле Петровић, намесничког већа војводине саветник, у 61. години живота свога. Покојник беше један од оних Срба, који се одликоваше у државној служби за време Бахове системе, коју, истина, сада осуђују, али је она при свем том имала својих присталаца из уверења. Такови беше и покојник. Са укидањем ове системе свршио је и Павле Петровић своју званичну каријеру, бавећи се после у своме завичају код брата свога г. Петра, и живећи у миру себи и својој фамилији, где је по дужем боловању и умро. На погреб његов долазише многи свет, тако исто и на парастос, који је дат за његову душу у православној цркви у месту рођења његовога у Старом Пазуву. Црквена ова функција бејаше са особитом свечаношћу проведена. Говорено је том приликом три слова. Али и у тамошњој протестанској цркви држано је богомоље. Црква беше са црном чохом декорована. Местни пастор г. Раје говорио је слово, у коме је главне тачке из живота покојника споменуо. Друго слово говорио је повопазовачки пастор г. Вебер. Пошто је изложио негдашњу невољу протестаната у овим крајевима, који бејашу ограничени и без заштите, рече како је ипак било људи од друге вере, који их подпомагаше у нужди њиховој. Оваква бида је свагда, рече говорник, породица Петровићева, особито садашњи њезин старешина, који је тада као и сад чинио добро свима, били они ма кога год верозакона.

— Из Купинова јављају нам за ово одважно дело неког момка, коме је презиме Стајишић. Овај је чувао свиње у купиновачкој шуми у Куту. У главо доба ноћи чују на вратима од колибе, у којој је са Стајишићем и његов сестрић, дете од 8 година био, где неко говори. Мало за тим рече им неко, да отворе врата. Два су Србијанца стајала на вратима. Момак нехте отворити, на што му они претише, да ће колибу запалити. Стајишић их ипак не послуша, него узме пушку, и рече детету да врата

мало отвори. Дете то учини; у тај мах избаци момак пушку и убије једног од Србијанаца на место, а другог, изкочивши из колибе удари с кундаком о главу. Али било је њих више нег' двојице, као што је Стајишић мислио. Они опколише њега са свих страна и хрвајући се с њиме отму му пушку. Момак на то бежи натраг у колибу, и чује, како они пунише његову пушку, из које претише да ће га убити, да освете друга. Момак види кроз пукотину, како лопови стајаше у месечини око мртваца, извидевши му рану. Ту прилику употреби Стајишић. С батином у руци изкочи и други пут из колибе, и збунећих својим ударцима побегне у шуму. Србијанци пуцаше за њиме неколико пута, али без успеха. Момак отрчи у село, да јави шта се догодило. Лопови међу тим узеше мртво тело другара свога и побегну преко Саве. Мртваца оставише на нашој страни близу обале савске, где је сутра дан нађен. Власт је чинила о томе прописану истрагу.

— У Инђији градиће се на пролеће нова римска црква. Тамошња општина погађаше се са једним митровачким неимаром, који иште 73.000 форинти, што се општинарима много чинише. Они се обрате молбеницом на грофицу Пејачевићку, која дозволи, да се та црква спајинским сретствима за 25.000 форинти гради. Грофица обећала им је и велику олтарску икону.

— Из Београда нам јављају, како је тамо ових дана држана лицитација оних дрва, што осташе у граду после Турака. На дан лицитације, вели дописник, не дадоше свима проћи градску капију, само двојици, који купише хват за 15 гр. поред све скупоће дрва. — У последње време често се догађају недостаци у каси, за које се окривљују дотични чиновници. Сад се води истрага против неког званичника због 2000 дуката, као и против једног официра ради 600 дуката. — Турске плацеве на Сави почело се продавати. За чудо је, какве цене се постижу. Плаћа се за њих 1000 до 2000 дуката. Браћа Крسمановићи највише лицитирају, и ако то устраје, прозваће се скорим тај крај Београда Крسمановићева махала. — За хлеб оборена ја такса од 70 на 55 пара. Време је томе, јер у Београду поче завладати скупоћа, какву одавно непамте. — Запћени омладински календар пустиће се, пошто изваде чланак, који написаше Владац Ђорђевић

о путу у Крагујевац. Желити је, да се полиција мало пожури с том манипулацијом, да не прође време, кад треба да се календари продају. — Пронеси се данас (22. о. м.) глас, да је полиција превртала стан неком опште поштованом књижевнику. Ко би знао, шта је она тражила. — У грађанству а особито међу ђацима изазваше огорчење поступак г. пуковника Ђ. према једном ђаку велике школе, збацивши му капу с главе и газећи је с ногама, што му се није јавио.

— Из „Вршачке Куле“ видимо, да у Вршцу велика распра међ' народностима постоји. Та распра показује се у јавном и приватном животу. Срби се тужише на тамошње Немце код владе. Поменути лист вели: „... Тврди се, да комесар долази, да нас у нашој општој и рестаурационој ствари са нашим суграђанима Немцима изравна. Ако је тако, онда морамо признати, да је то у колико је племенита у толико и тешка мисија. Да видимо како стојимо у Вршцу... Седмдесетгодишњи статут и обичај наш повређен је од Немаца наших суграђана приликом магистратске рестаурације, и Немци теже да нас својим слугама а себе нашим господарима направе... Ми држимо, да ништа лакше није него нас изравнати, ево како: Нека се призна, да има како досад тако и одад, подпуни паритет и алтернација, т. ј. равноправно уживање свију аутономних муниципалних права између српске и немачке општине ове вароши по начелу народности — владати, и нека се законим начином поповно утврди; онда је изравнење готово...“ — Та неслога показује се и у стварима, које би требале да по природи својој неимају посла са народношћу. О штедионици, која се сад установи у Вршцу „Кула“ овако говори: „... Као што позив вели, Немци се у гостионици код „два кључа“ искупљају, да наместају штедионичне чиновнике и да уреду штедионицу. Срби су изrekli: да је са Немцима свака заједница не могућна, а непарламентарно понашање њихово према Србима, довољан је узрок сваког Србина унапред уверити, шта се од целе те установе надати има, и зато Срби овдашњи остављају Немцима, нека се они сами без нас, са том штедионицом усреће. Ми напуштамо и нећемо ни један акционар да будемо. Ако нам какви новчани завод устреба, ми ћемо за нас наћи средства да га подигнемо...“

— У Темишвару отворена је нова печатња, која ће и српски печат

тати. Властници те штампарије јесу браћа Маџар.

— Закон о равноправности Јевреја примљен је од угарског сабора, коме предложине министар Лоњај и нов закон о ковању угарских новаца.

— Из Мађарске јављају са свију страна за јаку зиму. „Хону“ пишу из Урхеља да су ноћу 11. о. м. између поменуте вароши и Токаја курјаци напали на поштанска кола. Кочијаш беше толико при себи, да је једнога коња жртвовао вуцима, а с другим побегне. Тако се појављују курјаци и по другим крајевима.

— Његово величанство светли наш цар, поводом наименовања преколитванског министарства и потврђења нових уставних закона, одречио је височајшим ручним писмом барона Бајета од дојаконше службе његове. Овај ће државник одсад само бити канцелар царства и министар спољашних послова. Уз њега биће врховни министар финансије барон Беке и врховни војени министар подмаршал барон Јон.

— Готово је ново преколитванско министарство. Ово су та лица: претседник министарства: кнез Ауерсперг. Његов заступник и министар земаљске одбране и јавне сигурности: гроф Тафе; министар унутрашњих послова: др. Гискра; министар правде: др. Хербет; министар финансије: др. Брестл; министар просвете и црквених дела: др. Хаснер; министар трговине: Плениер; министар земљоделства: гроф Поточки; министар без портфеља: др. Бергер.

— Смртни остаци пок. мексиканског цара Максимилијана приспели су на лађи „Новари“ у Кадикс. Око 8. Јан. очекују се у Трсту, где су припреме учињене да се пренесу у Беч и тамо у царској костурници погребу. У Бечу ће најпре, затворени у три сандука, метнути се у капелу на Беларији, где ће мајка покојникове, ерцхерцегинја Софија, над њима мирно се помолити Богу; а после ће се однети у придворну капелу па ту изложити јавном гледању, а за тим се покопати у костурници код капуцина.

— У американским листовима има чудних гласова о цару Максимилијану. Један пише: У овом часу враћа се већ адмирал Тегетхоф са ца-

ревим телом отачаству своје. Али ја могу са свим поуздано јавити, да то тело није царско, што ће се царском свечаношћу дочекати, него познатога хајдука мексиканског, по имену Хермана, који је веома налик био на Максимилијана. Јуарец заповеди, да тога убију у Кверетари а Максимилијана премести ноћу у другу тајну тамницу, где и сада чами. Јуарец га с тога чува, да би у нужди обезбедио себи лепу будућност тиме, што ће га здрава повратити Аустрији. Међу тим сви су листови јавили, како су они, што уз цара за живота беху, мртво тело прегледали и признали, да је царско.

— У Италији се опет саставља ново министарство. Занимљива је статистика у томе погледу. Министарство Менабреово трајало је два месеца, а девето је у Италији за последњих девет година. Најпре је било министарство Кавурово, па онда Рикасолино, Ратацијево, Фариново, Манцетово, Ламарморово, после опет Рикасолово и опет Ратацијево. Последње беше најмање на влади.

— По Енглеској фенијанци, поред свега што су власти на опрезу, једнако дижу главу и насиља чине свакојака. У Четвртак, 14. ов. м., чета једна њихова ударила је код Кинстоуна на кулу Мартего названу, па је из ње пограбила оружје и чебану.

— Из Букурешта јављају како Русија добро мотри на турске провинције. Тако је, веле, првога канцелера тамошњег царског руског конзулата г. Кир-ђујана за конзула у Видину наместила, а то је човек, који ону земљу веома добро познаје и који би у случају устанка у Бугарској важно место заузео.

— На острву Криту опет бивају бојеви, ма да је речено да су непријатељства и на даље обустављена. 1. ов. м. имали су устаници бој с 12.000 Турака, и борили су се ту пуних шест сахата. На послетку су Турке узбили и за њима ишли гонећи их.

— У Атини претстоји промена министарства. Кумундурос хоће да да оставку, јер се Краљ неслаже с његовом политиком, која за тим иде, да се с Турском раскрети, и да се Крит ослободи.

— Краљ Грчки поверио је Буларису да састави ново помирљиво министарство.

— Од више година чује се како сев. американска република наваљује на Шпанију да јој прода острво Кубу. Шпанија је увек поносито одбила. Русија је у том погледу боље учинила, што је своја добра продала, јер република безобзирно ради, да се отресе европских сила на американском континенту.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

Беч, 23. децембер. (Телеграм.) Банатска шеница (у Буру) 88 фунт. 7.30, моришка шеница (Буру) 89 фунт. 7.45, мађарска (у Буру) 88 фунт. 7.25. Јечам (у Бечу) словачки 71 фунт. 3.50—60, шопронски 72 фунт. 3.65. Зоб мађарска (транзито) 44—50 фунт. 2.08—30. Промета беше 20.000 мерова.

Земун. Обично пред свецима дућанске радње добро пролазе, али о радњи с продуктима, кад је пловидба укинута, нема се шта говорити. То исто важи и за београдску пијацу, одкуд нам наш извештељ за ове цене јавља. Шеницу узимају на шпекулацију по 100—105 гр. јечам по 50—56 гр. 100 ока. Довози сасвим слаби. Овчије коже маторе плаћају 26 $\frac{1}{2}$ —27 $\frac{1}{2}$ гр., јагњ. до 20 гр. Матори овчијих кожа продато је ове недеље 4000. За козије и кавлаке нико и не пита. Масти је цена 6—6 $\frac{1}{4}$ гр., лоју пак 7—7 $\frac{1}{4}$ гр.

Ове недеље опет остадосмо два дана без горње поште. У Панчево је стигла, и беше направљена, но не могаше прећи због леда. Против силе природе неможе се, но за чудо нам је, што се земуњска пошта редовно истим путем оправити може, којим она и долазити би требала.

— Штедионица у Бечкереку већ је отпочела радњу своју. Управитељ је Михаило Менцер.

— Управа дунавског паробродског друштва у стању је као што чујемо, ове године најмање 13 проц. од главнице да изда; али акционери добијају само 7 $\frac{1}{2}$ проц., а сувишак, преко један милион мора се државној управи вратити. Држава је имено по новоме уговору примила дуг на себе, а друштво плаћа само трошкове око порезе од дохотка, тако, да дивидентни купон сада 25 фор. износи, а не као до сада 22 $\frac{1}{2}$ фор.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	18.	19.	20.	21.	22.	23.
	Децембра					
Дукат цесарски	5 78 ^{5/10}	5 79	—	5 79	5 79	5 78
Сребро	119 50	119 50	—	119 65	119 50	119 50
5 ⁰ / ₁₀ металици	55 —	55 —	—	55 40	56 —	56 —
Ови с кам. мај — новем.	57 70	57 30	—	58 —	58 10	58 15
5 ⁰ / ₁₀ народни зајам	64 20	64 —	—	65 —	65 10	64 90
Акције народне банке	673 —	672 —	—	680 —	688 —	685 —
„ кред. завода	181 80	181 50	—	182 40	183 30	183 90
Дозови 1860. године	81 70	81 50	—	82 30	83 20	83 40
Лондон	121 65	121 70	—	121 80	121 75	121 50

Путовање на гвозденом путу.

Из Базјаша у Пешту полази	5 сати 55 мин.	у вече
У Пешту долази	8 „ 56 „	изјутра.
Из Пеште у Беч полази	9 „ 55 „	„
У Беч долази	6 „ 36 „	у вече.
Из Беча у Пешту полази	7 „ 45 „	изјутра.
У Пешту долази	4 „ 36 „	по подне
Из Пеште у Базјаш полази	5 „ 19 „	„
У Базјаш долази	9 „ 10 „	пре подне.
Из Будима у Тријест полази	6 „ 35 „	изјутра.
У Тријест долази други дан	8 „ 14 „	„
Из Тријеста у Будим полази	6 „ 45 „	у вече.
У Будим долази други дан	7 „ 58 „	„ „ „

Број 5192, одел. 2.

О Г Л А С.

Од стране ц. кр. војн. ком. Магистрата у Земуну даје се на знање Илији Павловићу, за кога се не зна где је, да се од заоставштине његове покојне матере Еуфимије Павловића њему припадајући део од 54 ф. 65 новч. а. в. у магистратској каси налази, овим се позива, да се за годину и четрдесет и пет дана, рачунајући од дана овог првог обнародовања Магистрату земунском ради тих новаца пријави, у противном случају расположиће се с њима како закон прописује.

Из магистратске седнице
У Земуну, 15. Новембра 1867.

Ангер,
капетан-аудитор.

Заступник градоначелника:

Шрајбер,
капетан - аудитор.

Nro. 5192, Abth. 2.

E d i c t.

Vom k. k. Militär-Kommunitäts-Magistrate Semlin wird dem unbekannt wo befindlichen Jlia Pavlowits durch gegenwärtiges Edikt bekannt gegeben, daß für ihn in der Magistrats-depositenkassa das ihm aus dem Nachlasse seiner verstorbenen Mutter Eufemia Pavlowits zugefallene Erbtheil von 54 fl 65 kr. öfter. Währ. erliege, weshalb er aufgefordert werde, sich binnen 1 Jahr und 45 Tagen von der ersten Einschaltung dieses Ediktes gerechnet wegen Erfolgslaffung dieses Betrages bei dem Semliner Magistrate sich zu melden, widrigens damit nach Vorschrift der Gesetze verfügt werden würde.

Ex sessione Magistratus
Semlin, am 27 November 1867.

Anger,
Hauptmann-Auditor.

Des Bürgermeisters Stellvertreter:

Schreiber,
Hauptmann-Auditor.

ДОБРА МАГАЗА НА

СВОД

у гланом сокаку у Земуну, издаје се под кирију. Ко има вољу исту узети, може се извести код браће Н. Димитриадеса за услове.

КУЋА ЛАЗЕ УРО-ШЕВИЋА

у Земуну од неколико дана је без дуга, што се овим путем даје на знање.

А. ШВАРЦ И СИН

трговина с дрвенаријом „код бела петла“

У НОВОМ САДУ,

препоручују свој есап сваке врсте, особито
ГРАЂЕ И СТОЛАРСКА ДРВА
сваког квалитета, количества и величине по
ниској цени.

Будући да ови трговци свој есап од чести
сами произведу, остало пак не посретствено од
производитеља у Словачкој добијају, то су они
у стању, сваки налог у тој струци јефтино, под-
пуно и поштено извршити.

За Земун, Београд и Панчево прима наручбине
М. ФЛАЈШЕР У ЗЕМУНУ.

A. SCHWARZ & SOHN

Holzniederlage „zum weißen Huhn“

in NEUSATZ.

Empfehlen ihr sortirtes Lager aller Gattungen
Bau- und Tischler-Hölzer

in jeder beliebigen Qualität, Quantität und Dimensionen
zu den nur möglichst billigsten Preisen.

Nachdem genannte Firma ihren Holzvorrath zum
Theile selbst erzeugt, und zum geringeren Theile direkt
von den Produzenten der Slowakei bezieht, dadurch auch
in die Lage versetzt wird, alle nur in diesem Fache mög-
lichen Aufträge billig, prompte und reell zu effectuiren.

Für Semlin, Belgrad und Pancsova übernimmt Aufträge
M. FLEISCHER IN SEMLIN.

— Непријатељи! прошапута Данило и сав пребледи, а Смиљка прислушкиваше.

Врата се отворише. Они су! Она га брже гурне у један буџак, где слама, храна и старе ствари стајаху, и шапне: „Сакри се!“ па онда молећи се богу стане на праг. Пође неколико тренутака, што јој се оте гоше као година. Сад се бахат уз басамаке зачу, полако куцаху на врата, а Смиљки стаде срце. Она отвори врата, а Грга са неколико друга уђе.

— Нема никога овде? Ниси ништа чула, ни видела у кући? Један нам је умакао, а бегео је баш к нашој кући, питаше је Грга и ухвати је за руку.

— Ни сам ништа чула! једва одговори.

— Шта ти је! Ти дрхћеш! Нешто си пребледела!

— А како нећу? То се не престано пуца и виче, ноћу у кућу упада — то је наопако! одговори Смиљка, и силом хтеде Црногорцу у очи гледати. Ни стари и слепи деда наш нема мира. Ето, тражите и гледајте шта хоћете, ал ми не будите само деду!

— „Ту нема ништа,“ рече један од њих, гледајући на све стране, само не у онај буџак, него узме ханџар и забоду га у сламу. Смиљка умало није вриснула. Но опасност је прешла, они изађоше, а с њима и Грга; и не пољубише се, само се обазре још један пут на њу брижно, јер јој рука беше хладна као лед, а у лицу сва бледа.

Опет наста тишина у кући. Она одахну мало, Данило изађе. Рука му беше крвава, јер га је дохватио мало Црногорац ханџарем. За сад је спасен, али куд ће сад? Сву ноћ стражарише Црногорци околину, с тога се није смео показати. Смиљка мишљаше, како ће га протурити. Најпосле сети се, угаси свећу, узме Данила за руку и упуто се у гору. Она га хтеде само одвести до оних развалина, где би он морао преноћити, па онда би друге ноћи потајним путем могао преко границе.

Као две сенке иђаху они сад преко поља и ливада а сад опет преко стена и добунова, преко провала и теснаца. Газили су местимице до колена преко воде, и често застајаху, кад зачују какво шуштање. Уморени и изнемогли дошли су већ дотле, да му је Смиљка могла руком показати место. Но сад на један пут

запушта грање, пушка засветли на тихој месечини и зачу се не познати глас неки: „Стој издајице! Стој или ћу пуцати!“

— Бежи на десно! Викне Смиљка дрхтајући од страха. Данило се пригне и потрчи на ону страну. У исти мах прелети ђуле преко њега и удари у једно дрво. И Смиљка виде у каквој је опасности, па стаде бегати. Но нападач хтео је ма кога од њих двоје да ухвати. С тога се пусти за њом и ухвати је за хаљину. Смиљка потргне нож, махне за собом и на један пут се осети слободна, и стаде на ново бегати. Кад је дошла кући, свуче се и легне. Хтела је спавати, али дуго није могла. У јутру тек што је устала, Гргур закуца на вратима. Кад је ушао гледаше јој у очи. Пушку остави у буџак. Видело се да је јако узбуђен. Смиљка задрхће и обори очи.

— А што си ти онако ноћас дрхтала, кад смо били овде, да тражимо потурицу? Запита је опором.

— Ко неби дрхтао? Вечна пуцњава и ларма! Па онда још и јуришење ноћу у кућу.

— У кога је чиста савест, не треба да се боји.

— Какав је то разговор Гргуре? Шта сам ти радила? Јуче си био тако добар, а данас тако љутит.

— Јер јуче није данас. Једна је ноћ између њих, која је довољна, да поруши срећу моју.

— Грга, ти се шалиш! Што ме вређаш?

— Ја тебе? А што кријеш очи? Где си била ноћас? Шта си пребледела? Говори, ја све знам! Нелажи, или ћу — —

— Или шта? Запита га она поносито.

— Или не ће добро бити.

— Ходи, седи до мене, па да се мирно разговарамо. Ја сам истина сирота жена, али ти опет не имаш право, да ме за то газис.

Не мој заметати трага. Говори што те питам. Ти си плакала, дрхтала и била са свим бледа, када смо ноћас дошли. Неко је био ту сакривен. Не мој тајити, јер све знам. Ноћас си отишла од куће. Људи су те видели, али ти си бегала као не чиста савест. Ха! што ти дрхће рука? Жено, ти си ме преварила! Говори, говори! Кад се неси стидела зло учинити, не мој се стидети ни казати га. Несрећнице! Ти си ме преварила, обесчестила. Ти другог а љубиш. Ти — ти мораш признати и страшно платити за то!

Смиљка беше поражена. Срце јој је задрхтало са тих речи, и она се-

ђаше тако занесена, и тек кад је Грга за раме зграби, трже се и дрхћућим гласом одговори му:

— Хоћеш да говорим? теби да одговорим? толико се не ће ни једна жена понизити! Тешко теби, кад не видиш, колико сам себе вређаш тиме, што се на ме блатом бацаш, на ме, коју си изабрао да љубиш!

И колико беху благе ове речи, опет не могаху ублажити Гргу. Он је стиште још јаче.

— На што ми твоје лепе речи? Не ћеш ме залудити, не! Него узми твоју струку, па хајде к Милошу.

— Ха! к Милошу? шта ћемо тамо? запита га Смиљка и побледи.

— Узми је, кажем ти, па хајде.

Смиљка узде, и хтеде је обући, када Грга као бесан скочи:

— Где је скут од те хаљине? Где је? покажи ми несрећнице!

Смиљка погледа и виде где заиста не ма једнога краја. То је за цело ноћас бегалући сама одсекла махајући ножем око себе, да се ослободи онога нападача. Она се скамени.

— Хоћеш још порицати?

— Ја не поричем, али и не признајем ништа. Сад барем не. Ох, не гледај ме тако. Бог види невиност моју.

— Жено, жено, кажи зашто си ишла ноћас?

— Не могу Грга; не смем данас. Питај ме сутра, па ћу ти све казати, све, ма ми шта онда учинио. Веруј ми, ја те верно љубим, само тебе. Веруј ми, ти ме добро знаш и љубиш, а без вере не ма љубави.

— Последњи те пут питам? признајеш ли?

— Тако ми гроба мојих родитеља, ја сам ти верна, ал данас ме не питај ништа.

— Ха змијо! да чекам док нестане доказа неверности твојој, да чекам док се твој драги склонн. Људи су видели Данила овде близу. Ти си њега од пре већ знала, а ноћас си га водила к оним развалинама. Је а' тако? а? па још да чекам вако осрамоћен, је ли? Не нећу чекати, али ћу се осветити на теби блуднице!

Гргур беше изван себе од гњева. Он зграби пушку и подиже је на њу, али у исти мах ухвати га слепи старац за руку и стаде између њих. Он је чуо цео разговор и некако на пипа до њихове собе.

Гргур спусти пушку, баци је на раме и рече:

— Идем најпре њега да убијем — тамо у развалини, па онда ћу тебе. Не ћеш ти мене варати.

— Смилуј се! повиче Смилка, али он је и не слушаше, него јурне на поље, а она паде на креветац плакајући.

— Шта је то било, синко? зашта је старац. Је ли ти зацело била у оној извиканој развалини?

— Ах, деда не мучите ме. Ви сте све чули, шта сам казала, а више ништа не могу.

— Е онда не можемо људима замерити, што тако рђаво говоре о теби.

— Дакле и ви им одобравате?

— Па што не говориш.

— Ах, људи, људи! Шта вреди цео поштен живот, кад дође један сумњив тренутак, кад падне на нас не истинита кривица, па смо онда несрећници и порочни, и онда нас сви остављају, сви — сви. Нема онда више вере, ни саучешћа на земљи.

— Е, шта знамо; изменити не можемо, а свет шта ће говорити о теби?

— Свет? Нека свет говори шта хоће само кад смо ми мирни са собом. Ох деда, ви ме бар не оставите, да једно верно срце имам на свету.

Смилка га обгрли, и плакаше. Слепац не могаше јој ништа из очију читати, али је по гласу познао да је невина. Та он познаје срце њезино од детињства њезина.

Смилка није више љубила Давила. Њено срце беше толико племенито, да није могла љубав Гргину неверством наградити. Али успомена детињства њезина беше с Давилом скончана, и она га немогаше непријатељима његовима издати, па је ћутала.

(Свршиће се.)

СУДБИНА И ЦАРСКА КРУНА.

(Наставак)

— Неслутих паклене муке, продужи Шпањолкиња, које ме после сустигоше, када мишљах, е ћу издахнути под пољунцима његовим. Бејаш љубазница Базенова. Дође и то време.

Ја сам метнула живот на коцку, и — изгубила сам. У мени изумре свако осећање, то беше последица. Бејаш занесена славом имена његова, и страшним заклетвима његовима, и једва се пробудих из тога сна. Но између моје младости и љубазнице његове екселенције стајаше — срамота. . .

Шпањолкиња ућута. Настаде мртва тишина. Ленорманд беше у мучном положају, морао је ћутајући одобравати сопствено понижење Шпањолкиње. Мишљаше, пашће под теретом, што га притискиваше. Јед-

ва је неколико речи проговорио збуњен таквом искреношћу.

— Судите о мојим речима како хоћете, настави она, али ме чујте још мало. Научила сам од младости да се свакој ђуди мојој угађа. Одрасла сам у околини, која ме је научила, да свет сматрам као позорницу, где хладан и мудар играч најлепши изглед има на успех и награду. Сила природнога закона пробудила ме је. Доцне сам дознала, да се осећање из груди наших може изгнати и затупити, али да се не може убити.

— Чули сте приповест о Корони и Базену. На један пут плану моја љубав светим пламом, и проби ону мрачну завесу. Што сам је више угњетавала, све је силнија била, да се у тренутку не исказане невоље потре. Од онда ми не беше више ништа драго ни светс. Очајно се баких животу у нага наручја. На лицу ми беше осмех и несташлук, у срцу мржња и презирање људи. Јурила сам за сваким уживањем, и никад не бејаш сита, никад не бејаш задовољна, а прошлост никада не заборављах. Свет ме називаше као и сада кокетом. Мени беше све једно. Једна ме је половина мрзила, друга ме је презирала. Ја нисам марила. Мрзила сам их, смејала сам им се. Па да би их ма како начинила вако не сретнима, као ја што сам, дала сам се на политику. . .

— Ви грешите против свију закона човечанских и против времена, када револуцију и анархију бунтовника потпомажете. Тиме ће се само дуже крв проливати.

— А је ли не милосна диктатура мањи грех? рече шпањолкиња, и диже се веома узбуђена. Кроз провидну хаљину надимаху јој се бурно груди, а велике, црне очи севаху у страсти. „Око за око, зуб за зуб, настави она. С истим правом, којим се друштво против једнога служи, да га уништи, може се и он у бој пустити. То је право јачега, право насиља. С њиме натурују појединоме државне форме, закони, терети и дужности. Хоћете ли се ви чудити, ако жена оне упропасти, који њу оборише? Хоћу да се осветим. Хоћу славу јуначког самоубијства с остатком мога живота да откупим, почем сам већ прву лепшу половину жртвовала.“

— А ако вам свет оружјем закона загрози?

— Презираћу га или ћу му одважно показати чело до смрти моје, рече лепотица страшном одважношћу. Капетан не могаше речи проговорити од чуда.

— Ви не ћете схватити, настави она, речи моје, горки акорд растројене и суровом руком порушене хармоније душевне, јер не зна човек онај неописани бол, у који жена потоне, кад је преваре, презру, кад се мора да одрече — љубави. Али још живи у мени дух мојих предака. У грудима мојим разлива се још једна сласт — освета! Та она ме је ево већ годину дана водила од једне заставе к другој и кроз све станове несрећна рата. Она ми је дала снаге да могу сносити сву несрећу живота мога и срамоту моју. Она ми улива храброст и одважност. Хвала јој! Па сада ако можете, капетане, последње право несретној, превареној девојци узети, ако сте равнодушни према срамоти и очајању моме, према бесконачним мукама мојим, према кајању моме и презирању саме себе, према срамно превареној и понижењој женскињи, према оруђу скотске страсти, сад ако можете, идите и предајте по други пут жртву целату њезином. Базен ће вам боље захвалити, него што ја могу. . .

Ленорманд беше занесен, поражен, и он јој тврдо обећа, толико беше ганут, да ће затајити речи њезине, да не ће Базену ништа говорити о јутрашњем догађају и оном пакету, и ништа, што би је могло издати.

Сада обоје устану и пођу међу друштво. Базен их сретне.

— Ленорманд, проговори он, ви морате још данас у Кверетаро ђенералу Кастањи депешу однети.

— У које доба? зашта невољно капетан.

— Зором. Но збиља, шта је с нашим послом? Како ћете оној госпођи замрсити конце?

— Никако, јер имам још само три сахата на расположењу.

— Хоћете ли оставити то на мени?

— С драге воље.

Ленорманд уведе Изабелу у дворану и помеша се у друштво.

Један сахат после у највећем трку одоше једна покривена кола кроз густе алеје парка. За колима стајаху два Индијанца послужитеља с буктињама у руци. Одоше пут Мехике. На путу као муња искочише из шипрага једно шездесет коњаника и опколише кола.

Ни гласка се нечу, да би показао страх изненађена.

Слуге скочише на један миг с кола, тако и кочијаш. Један коњаник узде узде и потера кола странпутицом. Дуже од два сахата иђаху, а коњаници око кола. Већ и

зора забели, и тако се могаше видети неки јунак, а поред њега још два официра, који пре тога пратише кола, но сада им беше одузето оружје.

То је био — Корона Регула, а она два официра — Ленорманд и Изабелин ујак Викарије.

Сутрадан сеђаше Максимилијан у својој писарници, и издаваше налоге своме секретару барону де Понту. Још написа и једно писмо државном министру, да га обнародује, у којем говори, како је путовао унутрашност земље и свуда наишао на оданост. Када је свршио тај посао, запита секретара.

— Ма јесте ли чули, шта се то догодило са оним колима идући од парка у Мехику.

— Јесам, и како сам разумео у колима беше госпођица Изабела Переча и Розаура де ла Пена, а с њима француски капетан и ујак оне прве дон Викарије.

— То је нечувено! Усуђују се доћи до мога двора и красти девојке. Шта кажу слуге? Чуо сам, да су их мирно пустили да оду.

— Они беху напрасно од једно сто коњаника нападнути. Петорица од њих чуваху момке, па кад они остали с колима већ добро одмакоше, нестале и њих.

— То је одважност, да је немогу чисто појмити. Али желим да их моја полиција пронађе. Још ћу данас то наредити. Неможе то тако олако проћи.

— Колико је мени познато одговори секретар, зором је отишла једна чета француских коњаника у потеру за арамијама. Ако они нису други пут узели, ови ће их стићи.

— Сад је шест сахата, настави Максимилијан. У седам ћемо у престолницу; ви ће те ме пратити.

С тим отпусти секретара, а он остаде сам размишљајући о себи. Дуго је говорио сам собом, најпоследње рече, како ће се Хабсбуржанин знати борити за круну и престо. Шта крунисане главе знају, видели смо; да видимо сада републиканце.

б. Републиканци.

Претседник мексиканске републике Јуарец страхан је, непомирљив, а тако и доследан као и даровит непријатељ повога царства. Он је свим ниска рода, чобанче, рођен у Оајуци. Он је прошао све сталеже у животу човечијем. Био је слуга, писарчић, ђак, адвокат, судија све до

1846. године. После народни заступник, губернатор у Оајуци, емигрант и министар правде. А од 1858. год. претседник сједињене републике мексиканске. Он је живео у Монтери. Ту је имао велику кућу од камена.

Као политичар био је он уважен, као говорник страхан. Човек од ниска поколења сад је тако страхан, силан да се ето толиким силама европским противи и с успехом с њима војује. Сад је ето стена, о коју се разбијају сви мрачњаци европски и сваки непријатељ слободе и сваки који мисли да је „милошћу божјом“ позван и против саме воље народа, да толике милионе гази.

Јуарец сеђаше у својој одаји. Ту не беше сјајнога намештаја. Он је седео за једним столом, на којем беше пуно писама и других артија.

За тим устаде и дође до врата од друге собе.

— Молим вас часком Иглезије.

После седе опет на своје место. Одмах за њим уђе један сувоњав човек у народном оделу.

Јуарец му пружи једно писмо.

— Шта мислите, Иглезије, о тој депеши?

— Завеса је подигнута. Трагедија почиње, одговори Игл. хладнокрвно, почем је писмо прочитао.

— Ја мислим, да ће наша војска моћи одбити тај напад. Шта ви мислите?

— И ја држим, само ако вође употребе све угодне прилике, које су нам на руци. Французи и Мексиканци у савезу могу само једно другом на путу бити.

— Лонец управља левим крилом њиховим.

— Ви се ослањате нешто на то, али ја ни мало. Ја држим Лонеца и Лабастиду и поред њихова издајства за највеће непријатеље наше, јер људи који мењају веру, као свагдање хаљине, који час царству час републици служе, то су опаснији од свакога непријатеља.

— Док нас служе ми ћемо их употребити.

— Јест, дотле, али после сви па и Лабастида морају пасти, сви који се хране мрвама са узурпаторова стола, а које су са крвљу из нашег срца напојене. Ми морамо очистити Мехику од издајника, морамо показати, да смо готови на поштену, од судну борбу.

Ту дође министар мексикански у велику ватру, на што му Јуарец само махањем главом одговори, а после пређе на другу ствар.

— Јутрос смо добили два писма. Ево их. Једно вам је познато. Ја сам га пре месец дана послао преко Добраде госпођици де ла Перици. Ту смо усели. Лабастида га је потписао. Свештенство је с вођом својим на нашој страни.

— Али ако Лабастида зато узипште од нас, што је и од Максимилијана искао?

— Па добро; Ми ћемо му дати, али од обећања до извршења има много. И Максимилијан је погрешно, што му није обећао, тиме је себе поткопао, а нас помогао.

После тога разговараху се још о многим важним стварима. О војсци њиховој и њезином распоређењу, о доласку аустријске и белгијско-франске легије и о повишењу плате војницима, да неби охладнели, јер су и царској војсци плату повисили.

— То износи на по године милион места по милиона гроша.

— Па и трипут толико кад би било, морамо дати, јер несемено људе упуштају. Него сада морам ићи изван вароши, ту имам састанак. Ви ћете ме пратити. Уједно наредите и један екадрон коњаника.

— Шта, у сред наше војске пратњу? запита министар зачуђено.

— Јест, и ви ће те ми дати за право, док познате ту личноост.

— Да није какав француски генерал?

— Није, него — жена, али — ђаво! Но хајдмо!

У бапти до куће председникове сеђаху у исти мах два републиканска официра. Беше вече. За столом једним у хладнику пушећи цигару разговараху се.

Један беше млад, витак; чело високо, очи отворене светле. У десној руци држао је пуну чашу. Друг његов не беше много старији, али хладан и озбиљан.

— Познајеш ли идеал Коронин? запита млађи.

— Видео сам је пре годину дана у Шубли.

— Колико може имати година?

— Тако шеснаест до осамнаест.

— Па како се теби допада?

— Лено. Може да занесе, да залуди човека. Него манимо се тога. Хоћу нешто друго да ти приповедим, што сам у Паризу и Немачкој проживео. Као што ти је познато, ја и Корона ишлемо заједно у школу, пре него што смо у Алгир ишли и у служби поступили.

(Наставиће се.)